

UOT 37.0

Aygün Hicran qızı Şərifova
Azərbaycan Dillər Universitetinin müəllimi
<https://orcid.org/0009-0004-6133-7720>

ELEKTRON TƏHSİLDƏ SİNFİN İDARƏ EDİLMƏSİNİN (CLASSROOM MANAGEMENT) ƏSAS YOLLARI

Айгюн Хиджеран кызы Шарифова
преподаватель Азербайджанского университета языков

ОСНОВНЫЕ СПОСОБЫ УПРАВЛЕНИЯ КЛАССОМ В ЭЛЕКТРОННОМ ОБРАЗОВАНИИ

Aygun Hijran Sharifova
teacher of Azerbaijan University of Languages

THE MAIN WAYS OF CLASSROOM MANAGEMENT IN ELECTRONIC EDUCATION

Xülasə. Onlayn təhsilin çətinliklərinin müəyyənəşdirilməsi və onlayn təhsildə sinfin idarə edilməsi strategiyalarının təhlili və ümumiləşdirilməsi məqalədə öz əksini tapmışdır. Azərbaycanda pedaqoji heyət onlayn təhsilə hazırlıqlı olmadığı üçün müəllimlərin internet resurslarından istifadə edə bilməməsi, bəzi ailələrdə telefon, kompüter və planşetlərin olmaması, bölgələrdə internet şəbəkəsinin zəifliyi, valideynlərin, təhsilalanların təhsil platformalarına qoşulmaqda çətinlik çəkmələri, məktəb rəhbərlərinin nəzarət mexanizminin təşkilində təcrübəsizlikləri şagird nailiyyətlərinin zəifləməsi ilə nəticələndi ki, bu da ictimai narazılıqlara yol açdı. Bu kimi çətinliklər onlayn təhsilin üstünlüklərinin və müsbət cəhətlərinin qəbuluna imkan vermədi. Lakin onlayn təhsilin müəyyən üstünlükləri də vardır ki, bu gün onları elmi-nəzəri baxımdan məqalədə əsaslandırılmışdır.

Açar sözlər: onlayn təhsil, platformalar, çətinliklər, öyrənmə motivasiyası

Резюме. В статье отражены выявление трудностей онлайн-образования, а также анализ и обобщение стратегий управления классом в онлайн-обучении. В связи с неподготовленностью педагогических кадров в Азербайджане к онлайн-обучению, неумением учителей пользоваться интернет-ресурсами, отсутствием телефонов, компьютеров и планшетов в некоторых семьях, слабостью сети интернет в регионах, трудностями родителей и учащихся в подключении к образовательным платформам, неопытность руководителей школ в организации механизма контроля привела к ослаблению успеваемости учащихся и недовольству общественности. Такие трудности не позволили принять преимущества и положительные стороны онлайн-образования. Однако существуют определенные преимущества онлайн-образования, которые сегодня в статье обоснованы с научно-теоретической точки зрения.

Ключевые слова: онлайн-образование, платформы, задачи, мотивация обучения

Summary. The article reflects the identification of the difficulties of online education, as well as the analysis and synthesis of classroom management strategies in online learning. Due to the unpreparedness of teaching staff in Azerbaijan for online learning, the inability of teachers to use Internet resources, the lack of phones, computers and tablets in some families, the weakness of the Internet in the regions, the difficulties of parents and students in connecting to educational platforms, the inexperience of school leaders in organization of the control mechanism led to weakening student performance and public dissatisfaction. Such difficulties have prevented people from accepting the benefits and positive aspects of online education. However, there are certain advantages of online education, which today are substantiated in the article from a scientific and theoretical point of view.

Key words: online education, platforms, tasks, learning motivation

Onlayn təhsil zamanı müəllimlərin qarşılaşdıqları ən ümdə problemlərdən biri də sinfin idarə edilməsində yaranan çətinliklər oldu. Yəni, bəzən şagirdlər onlayn təhsilə müntəzəm qoşulmur, yaxud dərslərin müəyyən mərhələsində qoşulurdu ki, bu da sinfin idarə edilməsini çətinləşdirirdi. Yaxud da ailələr onlayn təhsil üçün uşaqlara əlverişli təhsil mühit yarada bilmirdi və s.

Təhsil eksperti dosent Elçin Süleymanov onlayn təhsilin müsbət cəhətini Azərbaycan təhsilində və cəmiyyətində kompüter texnologiyalarından yararlanmaq təcrübəsinin artmasında, mənfi cəhətlərindən biri kimi isə müəllim-şagird göz təmasıının olmaması və şagirdin öz komfort zonasından çıxmasını onlayn təhsilin səmərəliliyinin azaltmasında görür [2].

“Onlayn təhsil: müsbət və mənfi cəhətləri”ni şərh edən dosent İlham Əhmədov qeyd edir: “Onlayn təhsil ənənəvi təhsilə rəqib deyil (ən azı bu gün).

İnsanların virtual deyil, real ünsiyyətə tələbatı var. Kompüterdə və ya planşetlə daim sıx ünsiyyətdə olmaq, fikrimizcə, sağlamlığa ziyanlıdır” [1].

Onlayn mühitdə sinif idarəetməsi haqqında Tomas Universitetinin Xüsusi təhsil və ingilis dili müəllimi Vitney Gordon da qeyd edir ki, əksər müəllimlər üçün onlayn öyrənmənin bu dərəcəsi yenidir və problemsiz deyil. Ona görə də şagirdlər üçün maraqlı olacaq öyrənmə təcrübəsi yaratmaq vacibdir. Şagirdlərinizə uyğunlaşdırılmış və interaktiv öyrənmə üçün çoxsaylı imkanlar təmin edən onlayn sinif idarə etmə planı yaratmaq üçün bu məlumatdan istifadə edin [8].

Aşağıdakı cədvəldə (cədvəl 1.) üz-üzə təhsil və onlayn təhsilin müqayisəli təhlili öz əksini tapmışdır ki, bu da bizə hər iki təhsil formalarının müsbət və mənfi cəhətlərini təqdim edəcək.

Cədvəl 1. Üz-üzə və onlayn təhsilin müqayisəli təhlili

Üz-üzə təhsildə sinfin idarə edilməsi	Onlayn təhsildə sinfin idarə edilməsi
1. Təlimin təşkili	
Təlimin təşkili zamanı məzmunun mənimsənilməsi üçün öyrədici mühiti yaradılmalıdır. Yəni, fikirlərin sərbəst ifadə olunması, fikir mübadilələrinin aparılması, müzakirələrin təşkili və s.	
Təlimin təşkili hər iki təhsil modeli üçün keçərlidir. Lakin onlayn təhsil şagirdləri müstəqilliyə və özünü təşkilatçılığa daha çox sövq edir. Üz-üzə təhsil zamanı tapşırıqların icrası zamanı şagirdlər tez-tez müəllimlərdən dəstək ala bilir, onlayn təhsildə şagirdlər tapşırıqları tam müstəqil icra edir. Burada müəllimin istiqamətləndirici rolu zəif olur. Təlimin təşkili zamanı internet resurslarından istifadə hər iki təhsil modeli üçün önəmlidir. Lakin hər təhsil modelinə uyğun platformalardan istifadə edilməlidir.	
2. Müəllim-şagird ünsiyyəti	3. Qarşılıqlı əlaqələrin qurulması
Üz-üzə təhsildə ünsiyyət zamanı müəllim şagirdlərin daxili aləmlərinə birbaşa perseptiv (daxili aləmə təsir) nüfuz edə bilir. Bura pedaqoji və psixoloji refleksiyada daxildir. Refleksiya zamanı şagird və müəllim bir-birinin düşüncələrini, əməli xarakterlərini, həyata baxışlarını görmüş olur. Ünsiyyət zamanı bədən dili xüsusi rol oynayır.	Onlayn təhsilin idarə olunmasında ən əsas faktor müəllim-şagird arasında virtual ünsiyyət etikasından düzgün istifadə etməkdir.
Ünsiyyətin qurulması zamanı üz-üzə təhsillə onlayn təhsil arasında müxtəlif yanaşmalar mövcuddur. Onlayn təhsildə refleksiya və göz təması çox az təsir imkanına malikdir.	
1. Öyrənmə motivasiyası	
Hər bir şagirdin dərslə, fənnə motivasiyası olduqca əhəmiyyətlidir. Davamlı proses kimi motivasiya hər bir şagirdin fərdi xüsusiyyətlərinə uyğun olmalıdır. Məsələn, oğlanlarla qızların təlim motivasiyaları fərqlidir. Şagirdi motivasiya etmək üçün həddən artıq ona güvən göstərmək də əks təsir göstərə bilər. Müəllim şagirdləri diskussiyalara, müzakirələrə cəlb etməklə motivasiyanın davamlılığını qoruya bilər.	
Öyrənmə motivasiyası hər iki təhsil modeli üçün önəmlidir.	
4. Daxili intizam qaydaları	4. Virtual etika qaydaları
Daxili intizam qaydaları tədris prosesinin təhlükəsizliyini, şəxsiyyətə və onun hüquqlarına hörmətin tərbiyə edilməsinə, davranış mədəniyyətinin, ünsiyyət bacarıqlarının inkişafına və s. istiqamətlənib.	Onlayn təhsildə virtual etika qaydaları ekran kilidləməsi, səsin susdurulması, geyim və veb-kamera qarşısında diqqət çəkən əşyaların, ailə üzvlərinin və s. ilə bağlı qoyulan tələblərdir.

Onlayn təhsillə müqayisədə üz-üzə təhsildə daxili intizam qaydalarına nəzarət etmək daha asandır. Onlayn təhsildə isə virtual etika qaydaları gözlənilməlidir.	
5. Valideynlərin rolu Məktəb rəhbərliyinin və müəllimin icazəsi olmadan valideynlər dərstdə iştirak edə bilməz.	5. Valideyn nəzarəti Valideyn istənilən zaman tədris prosesini izləyə bilər.
Üz-üzə təhsillə müqayisədə onlayn təhsildə valideyn nəzarəti daha güclüdür və müəllimlər daha çox məsuliyyət daşıyır.	
Onlayn təhsilin çətinlikləri Üz-üzə təhsil zamanı dərslər prosesi şagirdlər üçün maraqsız olduqda onlar bir-biri ilə ünsiyyətə girir, yaxud müəllim onları əyləncə xarakterli məşğələlərə cəlb edir. Heç bir şagird icazə olmadan sinfi tərk edə bilməz. Onlayn təhsil zamanı isə şagirdlərin ünsiyyət qurması mümkün deyil və icazəsiz dərslər tərk edirlər. Üz-üzə təhsildə şagirdlərin köçürmələrinə müəllim nəzarəti ciddi olur, onlayn təhsildə isə bu mümkündür. Şagirdlərdə kollektivçilik münasibəti üz-üzə təhsildə üstünlük təşkil edir. Onlayn təhsildə şagirdlər özlərini təcrid olunmuş hiss edir.	

Aparılan müqayisəli təhlil onu deməyə əsas verir ki, hər iki təhsil formasının özünə məxsus çətinlikləri və üstünlükləri vardır.

Sinfin idarə edilməsi strategiyaları potensial problemləri müəyyən etməyə və aradan qaldırmağa xidmət edir. Azərbaycanda onlayn sinfin idarə edilməsində müəyyən təcrübələr əldə olunsa da, bunlar hər hansı bir tədqiqat obyektinə çevrilməmişdir. Ona görə də bu sahədə qabaqcıl ölkələrin iş təcrübəsi öyrənilmişdir.

Riyaziyyat üzrə mütəxəssis Richard Blankman “Onlayn sinfin idarəedilməsində 10 strategiya” irəli sürmüşdür.

1. Virtual sinfin mümkün qədər fərdi sinif otağı kimi görünməsi, səslənməsi və hiss etməsi vacibdir. Oyuncaqların, əşyaların, ev heyvanlarının veb-kamera qarşısında nümayişinə icazə verməyin.

2. Veb-kameraya insan kimi davranılmalıdır. İstənilən zaman söndürüb-yandırmaq, səsləri kəsmək olmaz. Kompüterin qarşısında sinfin bir parçası olmaq lazımdır.

3. Geyim kodu olmalıdır. Virtual sinifdə də müəllim və şagirdlər məktəbə getmək üçün geyindikləri kimi geyinməlidirlər.

4. İntizam məsələlərini şifahi və yazılı qaydada həll edin. Onlayn zamanı müəllim işarələrdən istifadə etməklə münasibət bildirə bilər. Dərstdən sonra isə e-poçt vasitəsilə yazılı xəbərdarlıq verməlidir.

5. Mətnli tapşırıqlara üstünlük verin. Virtual siniflərdə də üz ifadəsini, bədən dilini və səs tonunu izləməyə çalışın. Mətnlərin aydın, sadə və təsirli dilindən istifadə edərək yazmaq bacarıqlarını təkmilləşdirin.

6. Dərslərə vizual göstərişlər əlavə edin. Ekranınızı paylaşarkən, slydlar hazırlayarkən,

hətta veb-kameranızın fonunu seçərkən xüsusi hərəkətləri göstərə biləcək vizual işarələr seçin.

7. Sinif otağını izləyin. Tədris apararkən bəzən sinfin izlənməsi çətinlik yaradır. Bunun üçün sonradan kameranı təkrarən izləyib, qeyri-normal davranışları təhsilalanlara göndərin.

8. Siqnallardan istifadə edin. Məsələn, veb-kamerada baş barmaq işarəsi vanna otağına icazəni, əlin qaldırılması sual verilməsini və s. bildirməlidir.

9. Tələbələrin diqqətini cəlb edəcək yerdə dərslərinizi keçin. Yəni üz-üzə təhsildən fərqli olaraq dərslər mühtəvi dəyişdirilə bilər. Minecraft-da kodlaşdırmanı, 3-D virtual aləmində öyrənmələrini təmin edə bilərsiniz.

10. Sual dayanacağı yaradın. Onlayn sinifdə ən böyük problemlərdən biri eyni anda yalnız bir nəfərin effektiv danışa bilməsidir. Bunun üçün suallar üçün “dayanacaq” yaradın. Şagirdlərin bir sualı və ya düşüncəsi olduqda, siyahıdan keçmək üçün fasilə yaranana qədər onu dayanacağı əlavə etsin [7].

Richard Blankman onlayn təhsildə sinfin idarə edilməsi istiqamətində bütün strategiyaları ümumiləşdirməyə çalışmışdır.

Cənubi Asiya Tədqiqatları kafedrasının müəllimi Ankita Pandey “Onlayn öyrənmədə ən yaxşı sinif idarə etmə Strategiyaları”nı aşağıdakı kimi təqdim etmişdir:

1. Rutinlər qurulmalı və təkrarlanmalıdır.
2. Normalar və gözləntilər təyin olunmalıdır.
3. Şagirdlərin nailiyyətlərini tanıyın.
4. Diqqəti yayındıran amilləri minimuma endirin.
5. Plagiatla bağlı məlumatlar tələbələrlə müzakirə edilməlidir.
6. Əlaqələr düzgün qurulmalıdır.

7. Real vaxt rejimində qarşılıqlı əlaqə və əməkdaşlığa təşviq edilməlidir.

8. Normları təyin edərkən təhsilalanları da daxil edin [3].

Ankita Pandey Richard Blankmandan fərqli olaraq strategiyaları bu istiqamətdə təqdim etmişdir.

Tədqiqatçı Kortni Maklaflin “20 onlayn və üz-üzə sinif idarə etmə strategiyaları”nı dörd başlıq altında təqdim etmişdir:

Onlayn və üz-üzə öyrənmə üçün universal strategiyalar.

1. Qaydalar – sinif üçün təyin edilən qaydalar sinfə izah edilməlidir.

2. Davamlı və ardıcıl cədvəl – şagirdlər gündəlik nə olacağını biləndə daha rahat işləyirlər. Narahatlığa heç bir əsas olmur.

3. Mükafatlar – təhsilalanlara ən maraqlı gələn mükafatları, hədiyyələri müəyyənləşdirin.

4. Qərarlar – növbəti tapşırıqlara dair təhsilalanların özlərinin qərar verməsini təmin edin.

Onlayn və fərdi sinif otağınıza struktur əlavə edin.

5. Təşkilatçılıq – materialların tez və asan tapılmasını asanlaşdırmaq üçün etiketlərdən istifadə edin.

6. Keçidlər – hər şey bir gün üçün nəzərdə tutulmalıdır. Həm vizual, həm şifahi işarələrdən istifadə etməklə şagirdlər növbəti addımlarını bilməlidirlər.

7. Davranış modeli. Bu sadə səsənsə də şagirdlər sizdən nümunə alır. Ona görə də sakit, mehriban və pozitiv olun.

8. Şagirdlərdən yardım istəyin. Sənədləri ötürmək, fəaliyyət stansiyalarını tənzimləmək və ya növbəti dərəcə keçmək üçün tələbə köməkçilərini cəlb edin.

Onlayn və ya üz-üzə tədrisdə öyrənmə mühitini yaradıcı edin.

9. Yaradıcı mövzu həyata keçirməklə tədris ilini macərəyə çevirin.

10. Xüsusi hədiyyələrinizi, öz istedadınızı onlarla paylaşın və onlarda maraqlı yaradın. Hobbiniz haqqında hekayələr danışın.

11. Sinif məqsədini mənimsətməklə təhsilalanları səxavətli münasibət bəsləməyə ruhlandırın. Uşaq və qocalar evinə səyahət edin və s.

12. Hər səhər söhbətdə gündəlik məqsədləri qeyd edin, yaxud günün sonuna qədər cavab gözləyə biləcəyi bir sual verin.

13. Ən son sinif idarəetmə taktikalarını və virtual öyrənmə üçün ən yaxşı təcrübələri öyrənməklə bacarıqlarınızı təkmilləşdirməyə davam edin.

14. Məkanı nəzərdən keçirin. Virtual sinif otağınız tədris tərzinizi əks etdirirmi? Birgə tapşırıqlar zamanı təhsilalanların bir araya gəlməsi üçün fasilə otaqları, yaxud Zoom yorğunluğunu azaltmağa kömək etmək üçün fərdi vaxt və məkanlar yaratmağı düşünün.

15. Sinif kommunikasiyası. Asan istifadə olunan sinif veb-saytı, proqram və ya e-poçt bülleteni ilə valideynləri məlumatlandırın.

16. Müxtəlif öyrənmə üslublarını öyrədin. Hər bir virtual dərəcə üçün vizual, eşitmə, oxuma və yazma və kinestetik öyrənmələrə məlumatla bağlı kömək etmək üçün alətlər daxil edin. Şagirdləri müxtəlif yollarla məlumatı bir-birinə ötürməyə və təkrar etməyə çağırın.

Valideynlər və təhsilalanlarla yaxşı ünsiyyət qurun

17. Səhər salamlaması. Hər bir təhsilalanı sinif otağında salamlamaq və sürətli şəxsi əlaqə yaratmaq üçün bir neçə dəqiqə ayırmaq lazımdır.

18. Məlumat alın. Məktəbin ilk həftələrinə təhsilalanlar üçün evə qəbul vəzifəsi göndərin və ya Veb saytda yerləşdirin. Valideynlərdən övladlarının sevimli işləri, bəyənədikləri, sevimli yeməkləri və s. dair məlumatlar əldə edin.

19. Valideynlərlə ünsiyyət qurun. İradlarla yanaşı, uğurları da paylaşmağı unutmayın.

20. Tərəqqinizi sənədləşdirin. Planlaşdırdığınız fəaliyyətin hansının uğurlu olduğunu və hansının hədəflərinizə çatmağınıza kömək etmədiyini qiymətləndirin [6].

Qeyd olunan bu strategiyalar onlayn təhsildə sinfin idarə edilməsi (classroom management) istiqamətində tam əhatəli şəkildə müəllimlərə təqdim olunmuşdur. Bu kimi strategiyalar onlayn təhsildə sinfin idarə edilməsi istiqamətində pedaqoji heyətə dəstək olacaqdır.

Aparılan araşdırmalar nəticəsində Azərbaycan və xarici ölkə tədqiqatçılarının tədqiqatları öyrənilərək ümimiləşdirilmişdir.

Azərbaycanda 2020-2021-ci il aralığında tətbiq olunan Covid-19 pandemiyası səbəbiylə həyata keçirilən onlayn təhsilin nəticələri o qədər də uğurlu olmasa da, təhsilverənlər və təhsilalanlar kompüter texnologiyalarından istifadəyə dair müəyyən təcrübələr qazanmışdır. Hal-

hazırda əksər təhsil müəssisələrində bu texnologiyaların istifadəsi davam etdirilir. Sınıf iclasları, eləcə də bəzi fənlər onlayn qaydada tədris olunur. Ölkəmizdə internet şəbəkəsinin hər kəs üçün əlçatan olması təmin olunub və məktəblərin kompüterləşdirilməsi daha da sürətləndirilmişdir. Hal-hazırda özəl təhsil müəssisələrində, uşaq bağçalarında və s. valideynlər tədris prosesini izləmə imkanı əldə etmişdir.

Onlayn təhsildə sinfin idarə edilməsi istiqamətində Richard Blankman, Ankita Pandey və Kortni Maklaflinin təqdim etdikləri onlayn sinfin idarə edilməsi (classroom management) strategiyaları ümumiləşdirilmişdir.

Nəticələr onu göstərir ki, üz-üzə təhsildə olduğu kimi onlayn təhsildə də sinfin idarə edilməsində müəllimlər müəyyən çətinliklərlə üzləşir. Amma müəllimin pedaqoji ustalığı nəticəsində bu kimi çətinliklər aradan qaldırılabilir. Şagirdlərdə öyrənmə motivasiyasının yaradılması onlayn sinif idarə etməsini tamamilə asanlaşdıracaq. Davamlı motivasiya nəticəsində tədrisin

keyfiyyəti və şagird nailiyyətləri inkişaf edəcək. Valideynlərin tədrisə bir başa nəzarəti nəticəsində müəllimlər obyektivlik və şəffaflıq prinsiplərini qoruyacaq, yaradıcı öyrənmə mühiti yaradacaq və davamlı motivasiyanı təmin edəcək.

Nəzarət mexanizmi də onlayn təhsil üçün daha asan və əlçatandır. Məktəb rəhbərləri sinflərdə tədrisi pozmadan dərsləri dinləyə və müşahidə aparır.

Problemin aktuallığı. Covid 19 koronavirus pandemiyası (2020-ci il) səbəbindən Azərbaycan da ilk dəfə olaraq onlayn dərslər “MS Teams”, “Zoom” və s. platformaları üzərindən təşkil olundu. Müəllimlərin səriştəsizliyi, eləcə də obyektiv və subyektiv səbəblərdən onlayn təhsili heç də yaxşı qarşılamadı. Tədqiqat onlayn sinflərin idarə olunmasında nəzəri biliklərin verilməsi istiqamətində aktuallıq kəsb edir.

Problemin elmi yeniliyi. Onlayn sinflərin idarə edilməsi strategiyalarının ümumiləşdirilməsi.

Problemin praktik əhəmiyyəti. Tədqiqat gənc tədqiqatçılar və müəllimlər üçün elmi məlumat bazasıdır.

Ədəbiyyat:

1. Əhmədov İ. Onlayn təhsil: müsbət və mənfi cəhətləri. URL: [https://tehsil.biz/news/az/27069/Onlayn-tshsil-msbt-v-mnfi-chtlri](https://tehsil.biz/news/az/27069/Onlayn-thsil-msbt-v-mnfi-chtlri)
2. İsabalayeva İ. Onlayn təhsilin problemləri və reallıqlar – araşdırma. URL: <https://az.trend.az/azerbaijan/society/3362472.html>
3. Ankita Pandey. The Best Classroom Management Strategies In Online Learning. URL: <https://classplusapp.com/growth/classroom-management-strategies-in-online-learning/>
4. Classroom Management Strategies for Teaching English Online. URL: <https://bridge.edu/tefl/blog/classroom-management-teaching-online/>
5. Classroom Management in the Tech-Equipped Classroom. URL: <https://www.edutopia.org/blog/classroom-management-tech-equipped-classroom-andrew-marcinek>
6. Courtney McLaughlin. 20 Virtual and In-Person Classroom Management Strategies. URL: <https://www.signupgenius.com/School/virtual-in-person-classroom-management-strategies.cfm>
7. Richard Blankman. Online Classroom Management. URL: <https://www.hmhco.com/blog/virtual-ed>
8. Whitney Gordon. Classroom Management in an Online Environment. URL: <https://www.teachhub.com/classroom-management/2020/05/classroom-management-in-an-online-environment/>
9. Годин В.В, Терехова А.Е. Современный опыт цифровизации образования. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennyy-opyt-tsifrovizatsii-obrazovaniya/viewer>
10. Секреты эффективного управления онлайн классом. URL: <http://didaktor.ru/sekrety-effektivnogo-upravleniya-onlajn-klassom/>
11. Секреты эффективного онлайн обучения: методики и практики. URL: <https://promamaschool.ru/metodiki-i-podderzhka-v-onlajn-obuchenii/sekrety-jeffektivnogo-onlajn-obuchenija-metodiki-i-praktiki/>

E-mail: aygun-sharifova@mail.ru

Rəyçilər: *ped.ü.fəls.dok., dos. N.E. Zeynalova,*
ped.ü.fəls.dok., dos. V.P. Bəşirov

Redaksiyaya daxil olub: 28.11.2023